

RE-FORMATIO

3/1974

DEN HELLIGE TREENIGHED
De 3 mænd hos Abraham
Mosaik i San Vitale, Ravenna

KRISTNE HAR KRONED E DAGE

HELLIG TREFOLDIGHEDSFEST

Tekst: Mt. 28, 18 - 20

AF PASTOR V. VESTENAA, SEJERSLEV

KRISTNE har kronede dage. Såd an synger salmedigteren i den skønne s ondagssalme nr. 368, der er en gengivelse af salme 118.

Vi kender udtrykket "at have sine kronede dage" i den betydning, at man kan leve et sorgløst liv, garderet på alle måder og er det måske i kraft af forældres eller andre pårørendes indsats.

Kristne har kronede dage. Treenighedens mysterium med dens rigdom virker, at det er sandhed. Vi kan, ret forstået, føre en fri og sorgløs tilværelse.

Første trosartikel forkynder, at vor store Gud er vor Fader, der sørger for os i alle ting; han intet ondt bestemte og intet godt forglemte, alt, hvad han gør, er herlig gjort. Kristne har kronede dage!

Anden trosartikel kan sammenfattes i verset:

O, Jesus Krist, Guds Søn, Guds Lam,
som vil os Himmerig give,
du tog vor skyld og bar vor skam,
vor sjæl at holde i live;
for os du døde og opstod,
du købte os med dit dyre blod,
vor salighed est du alene.

Kristne har kronede dage!

Ved Helligånden bliver det levende virkelighed for os. Helligånden kommer til os og gør Ordet levende for os og lader det blive Guds ord til os.

Helligånden gør den hellige dåb til igenfødselsens bad, og nadverbordet bliver bordet uden mage, Himmeriges bord.

Derfor har kristne kronede dage.

Men det at være kronet betyder også ansvar og opgaver. En konges kroning indebærer i sig ikke alene en stor ære, men også et stort ansvar. Vort ansvar, vor opgave, er givet os i missionsbefalingen.

"Kronede dage" rummer også forsagelse, spot og forfølgelse i sig. Det kan koste dyrt at være en kristen. En krone kan også være en tornekrone. Tænk på vor Herre Jesus Kristus og martyrerne mangfoldighed.

Det kan dog bæres alt sammen, for Jesus er med sin menighed alle dage, og det at lide for Kristi skyld rummer en stor glæde i sig.

Lad os slutte med en skøn forjættelse:

Snart er vi hjemme at stå for tronen,
hvad gør det da, om solen har os brændt;
når hytten falder, så får vi kronen,
og al elende er så dermed endt.

Jo, kristne har og får kronede dage! Lad os takke og tilbede den treenige Gud derfor!

Kommentar 1

KIRKENS

NORMALE ORDINATIONSPRAKSIS

KIRKEMINISTER Damsgaard er en travl mand, som ikke for tiden mener at kunne fremsætte lovforslag vedrørende en ordinationsordning, som tilgodeser tilhængerne af det gamle embedssyn. Han mener åbenbart, at det er en sag, der ikke haster, skønt det allerede er længe siden, at biskop Baun døde som den sidste repræsentant for nævnte embedssyn blandt biskopperne, og endskønt et andragende til regering og folketing nu har verseret frem og tilbage i flere år.

Ved passende lejlighed bør det nok forsøges at få sagen frem i folketinget, eventuelt via folketingets kirkeudvalg.

I mellemtiden bør vi bl. a. koncentrere os om andragendets punkt 1 og søge opstilling af en bispekandidat ved førstkommende bispevalg.

Er den vej fremkommelig? Jamen, Gud er jo underets Gud, som har vej alle steder! Desuden ser Herren vist gerne, at vi er snilde og opfindsomme, når det gælder så vigtige sager som, at det traditionelle embedssyn bliver officielt repræsenteret, samt at vordende præsters samvittighedsfrihed bliver respekteret.

EJNAR KROGH

*

HENVENDELSEN til regering og folketing, som der ovenfor refereres til, havde følgende ordlyd:

Vi underskrevne præster i Den danske Folkekirke ønsker hermed at henlede regeringens og folketingets opmærksomhed på, at den gældende ordning for bispevalg i praksis gør det umuligt at tilgodesætte det embedssyn, der forudsættes i vor kirkes autoriserede præstevielsesritual, nemlig kirkens almindelige.

Thi der er blevet præcedens for, at kirkeministeren udnævner den bispekandidat, der har fået højst stemmetal, og aldrig nr. to eller tre, skønt loven åbner adgang til det. Som forholdene har udviklet sig, vil for tiden kun bispekandidater, som er tilhængere af kvindelige præster, kunne opnå det højeste stemmetal og regne med at blive udnævnt.

Under disse forhold bliver kirkens normale embedssyn med deraf følgende praksis ikke repræsenteret blandt rigets biskopper. Men da det på den anden side indrømmes, også af biskopperne, at nævnte embedssyn, sidst repræsenteret af biskop Baun, fremdeles hører hjemme i kirken, finder vi det urimeligt, at det ikke kan blive repræsenteret blandt de ordinerende biskopper.

Vi må herefter rejse kravet om en politisk tilkendegivelse, der sikrer kirkeministerens i og for sig lovhjemlede ret til ikke altid at følge den hidtidige udnævnelsespraksis, men til i stedet at kunne udnævne nr. to eller nr. tre. (Noget tilsvarende sker jo undertiden ved præsteudnævnelser, når forholdene taler for det). Dermed åbnes der mulighed for, at det traditionelle embedssyn bliver repræsenteret ved mindst een af biskopperne.

I fald dette rimelige krav ikke kan imødekommes, må vi i den rummelige, danske kirke kræve, at den kirkelige frihedslovgivning også bringes i anvendelse på dette forhold ved at hjemle adgang til oprettelse af et bispeembed med det ene for-

mål at ordinere i overensstemmelse med kirkens hidtidige praksis.

I yderste fald må vi forlange, at ordinationsretten gives fri, således at vedkommende biskop, såfremt en kandidat ønsker det, skal overdrage ordinationen til en anden gejstlig ordinator efter kandidatens eget ønske.

*

SKRIVELSEN førte omsider til at underskrivernes forhandlingsudvalg fik en drøftelse med daværende kirkeminister Dorte Bennedsen; tilstede var også en af ministeriets embedsmænd.

Det var efter denne forhandling udvalgets bestemte opfattelse, at ministeren var indstillet på at løse problemet (hun kan nemlig se, at der er et problem, hvad åbentbart ikke alle kan!). Embedsmanden gav klart udtryk for, at den eneste måde hvorpå dette spørgsmål kunne finde en tilfredsstillende løsning, var en "bispeløsning", altså en bispeviet mand til at foretage ordinationer i henhold til kirkens normale ordinationspraksis. Man var i ministeriet heller ikke blind for det synspunkt, at loven om "kvindelige præster" har ført den konsekvens med sig, at kirkens traditionelle embedssyn (jvf. ordinationsritualet) står i fare for at forsvinde ud af Den danske Kirke. Dette har næppe været lovgivernes mening! Derfor må det nu være regerings og folkets simple pligt at råde bod på denne skævhed og dette misforhold. Den siddende minister vil ikke tage noget initiativ – og giver sig ikke engang tid til at begrunde hvorfor. Det vil kræve en lovændring, siger ministeren; han vil ikke fremsætte dette lovforslag.

Hvorfor ikke? Når vi ikke kan få en rimelig begrundelse – for det kan den af ministeren anførte ikke siges at være, al den stund, at der ikke går en dag i folkettingen uden lovforslag – når det altså ikke kan ordentlig begrundes, så må ministeren kunne forstå, at der vil kunne tillægges ham alle mulige, ikke særlig flatterende motiver. Eller har ministeren blot nogle dårlige og magtsyge rådgivere? Folk, som hvisker ham i øret, at der nok snart ikke findes flere modstandere af "kvindelige præster" og at de i hvert fald er så få, at det ikke gør noget, om de bliver holdt nede; at de er så få, at ingen hører dem; at de ikke udgør nogen farlig pressionsgruppe, og så kan ministeren tage det roligt, også selv om han skulle komme til at begå uret, træde retten under fode!?

Hvem vil kræve ham til ansvar? Biskopperne? Vil de måske sætte deres embeder ind på at sikre, at kirkens normale ordinationspraksis bevares i Den danske Kirkeprovinc – idet de jo alle har givet udtryk for, at denne praksis har hjemstedsret i vor kirke? Har biskopperne måske reageret mandigt og stærkt over for kirkeministerens utålelige og urimelige holdning i denne vigtige sag?

Vi agter i al fald ikke at lade sagen ligge. Vi vil fortsat arbejde på at kirken får sin ret igen hertillands. Ud over hvad pastor Krogh ovenfor har nævnt af muligheder, vil vi snarest indlede drøftelser med folk uden for Danmarks grænser, biskopper, som vil arbejde med på at få normaliseret de kirkelige forhold her (jvf. skrivelsens punkt 3 om ordinationsrettens frigivelse).

Der vil ikke blive tale om nogen "tys-tys"-aktion, idet vi agter at holde vore hjemlige biskopper orienteret om sådanne drøftelser.

Vi agter at blive og arbejde i Den danske Kirke – derfor ønsker vi også at arbejde for denne kirkes ret og ære, ja, det er vor simple pligt!

H. C. CHRISTENSEN

KOMMENTAR 2

HVAD DE DOG SIGER!

AF PASTOR POUL ULSDAL, HEMMET

DER udkommer her i landet en såkaldt Jesus-avis – "Udfordringen" hedder den, udsendt af Unge Kristne. Ofte er det interessant læsning, som man kan glæde sig over. Bladet virker ofte som en glædelig "udfordring" ved at være skrevet af mennesker, for hvem troen ikke er noget problematisk; det er folk, der tror, der skriver i det! I adskillige numre virker bladet som blot "kristen", idet der ikke rides specielle kæpheste.

Men ind imellem plumper man ned i et hul af gammel frikirkelig dogmatisme, så man smider bladet fra sig og ikke gider læse videre. I en sådan situation synes al påstået "udgydelse" af Helligånden at have været rent forgæves; i hvert fald åbenbares der et dyb af tanketomhed, som vi desværre er så vant til også i Folkekirken i dag.

Blot eet enkelt eksempel: For et par måneder siden havde man en lille polemik mod radioens liturgiske morgenandagt – typisk nok med udgangspunkt i et læserbrev fra Kristeligt Dagblad, hvor "troende" brevskrivere jo nogle gange hvert år lægger denne andagt for had. At dette sker i sidstnævnte avis, er ikke overraskende; men at mennesker, der dog skulle kende lidt til Helligånden, også gør det, er lidt af en anfægtelse for troen.

Idet jeg ser bort fra detaljer, som altid kan diskuteres, består denne andagt dog kun af ting, som burde fryde disse frikirkefolk: 1) Her lyder kun det rene, uafkortede Bibel-ord, uden menneskelige tilsætninger og forandringer i hvert fald tre gange. Det er bogstavelig "Bibelen alene", der har ordet – det, der fra den side altid påstås at være så vigtigt. 2) Den ene af disse Bibel-tekster er afsnittet fra Davids salmer. I en "Jesus-avis" kan man altså ikke lide den salmebog, som Jesus brugte, levede og døde på! Salmen synges endda på de vidunderlige gregorianske melodier, som Poul Hoffmann et sted nærmest betegner som en "karismatisk" gave til kirken, hvad jeg er tilbøjelig til at være enig med ham i.

3) Der synges nogle vers af Den danske Salmebog, hvoraf de fleste er så centralt bibelske – helt fremmede for det frafald fra troen, som "Udfordringen" ellers kæmper så stærkt imod. 4) Resten af andagten består faktisk ikke af andet end en stor forbøn! Dette kan Unge Kristne altså ikke se – dem, der ellers helt ublufærdigt fortæller om deres forbøn for verden og evindeligt propaganderer for, at det er det, der er så nødvendigt! Forbønnerne i morgenandagten er ligefrem systematiserede, delt op i "bedeemner", som frikirkefolk vist også bruger det, så alle mulige områder i vor tilværelse i løbet af ugens dage nævnes for Guds ansigt. Med de indskudte "korsvar" belæres lytterne udtrykkeligt om, at de skal være med i forbønnen og gøre den til deres egen bøn.

Men denne helt igennem bibelske andagt – denne daglige forbønstjeneste for verden vil disse "åndsdøbte" kristne have afskaffet! Igen siger jeg: Det er noget af en anfægtelse, at Helligåndens kraft også her er så svag, så man blot igen ser et eksempel på, hvordan djævelen kan forblinde hjerter og tanker.

I AL ALMÆNDELIGHEDEN

AF PASTOR EDMUND JENSEN, ORMSLEV

MAN taler gerne – nogle kan blive helt seriøse og erklære deres store kærlighed til den – om vor rummelige danske folkekirke, som har plads for os alle. Nærmest grundtvigske, de indre-missionske, tidehvervspræster, økumeniske, ja og nej folk og de såkaldte højkerkelige. Men ikke sjældent mærkes det, at her alligevel ikke må være plads for os alle – ja rummeligheden kan forekomme os at være indskrænket til en lille nøgen etværelses.

Det var en aften i et forsamlingshus, mange mennesker: menighedsrådsmedlemmer med ægtefæller og præsteskab, og den, der skriver dette, var indbudt til at holde foredrag om højkerlighed og havde taget sin kone med. Et folkeligt d. v. s. et forståeligt, både alvorligt og muntert foredrag blev det og ikke for langt. Og der var kaffebord og spørgsmål til taleren bagefter. Som i gamle dage.

Men hvad mon folk dog tænker, når præster tager fat? Synes man det er fornoje- lig underholdning at overvære en sådan dyst?

"Samtalen" blev jo spredt og uklar, men man nåede dog frem til at "få synspunkterne trukket op" – og taleren kunne slutte med at sige, at han holdt på sit ("der er for os ingen vej tilbage"), og andre på deres side, at de så sandelig også holdt på deres! Og klokken slog 11.

Nu skal læserne ikke trættes med et fuldstændigt referat af foredrag og samtale, men jeg vil udtrykke noget, jeg oplevede, som aftenen skred frem – en universel glæde, midt i forsamlingen af rare, tilfredse, rummelige folkekirkemedlemmer, som jeg talte til og med, ikke for at forsvare noget, som var det mit eget, men for at man måske kunne fatte, hvorfor jeg og mange andre er glade for at være præster i den danske kirke.

Hvad indlederen fik at høre af toneangivende embedsbrødre – et par andre var dog ikke enige med dem, men uden tvivl en bred del af tilhørerne – følger her i ud- drag med nogle bemærkninger. Der eksisterer forskellige kirkeafdelinger, f. eks. østkirken og romerkirken, som vi principielt ikke har noget at gøre med, fordi de ikke i samme høje grad som den evangelisk-lutherske folkekirke forkynder det ægte evangelium. Biskopper og paver og præster har ikke nogen særlig af Gud over- draget magt at udøve blandt andre kristne. Enhver er sin egen biskop og præst og pave direkte under Vorherre. Hvorfor har man dem så? Fordi nogle må tage sig af det rent praktiske: administration, sekretærarbejde – og udførelse af kirkelige handlinger i takt med behovet derfor. Hvorfor skal de ordineres, de kunne jo bare blive udnævnt og gå til jobbet? Nå, det skal nu heller ikke tages så højtideligt, ordinationen kunne i og for sig godt undværes. Det afgørende er nemlig, at et menig- hedsråd vælger en mand eller kvinde til at udføre ovennævnte arbejde mod en pas- sende aflønning. At vedkommende så nærer en forestilling om, at han eller hun "skal forkynde evangeliet", det må være en mere privat sag. Men hvordan forkyn- de evangeliet? "Ved at øse Guds nåde ud". Øse, øse, bare øse. – Præster kan bli- ve ganske rorte, når de prædiker barnedåb. Alle de søde, små børn, lad dem kom- me, lad dem dog komme til fonten allesammen og blive velsignede. Når sådan et lille barn er døbt, så er det for evigt lagt i Vorherres stærke favn og skal resten af sit liv slet ikke bekymre sig – "nej føj da for et udtryk!" – om sin sjæls frelse. "Oplæring i den kristelige børnelærdom" blev der advaret stærkt imod, man ken- der jo eksempler på, at mennesker har vendt sig mod alt, hvad har med kristendom at gøre, fordi de som børn fik læst og påskrevet, f. eks. den svenske instruktør Ing- mar Bergman – og for resten, af tidehvervspræster skulle findes flere, som har

haft en trist pietistisk barndom, det lyder troværdigt! Men som min kone hviskede til mig: "Når faderen i himlen siges at være så god og kærlig, så må det nu allige- vel være en lykke for barnet at lære ham at kende!" Og det er da også muligt at si- ge forældre noget fornuftigt om emnet.

Dette dåbsbarn har medført, svarer i hvert fald bekvemt til de manges opfattelse, at dåben ikke er en genfødsel til det ny liv med Kristus, men er en afsluttet hand- ling, som man ikke kan indse skulle føre til Gudsfolkets tjeneste i messen og livet.

Nadveren eller altergangen forklares som en anden måde at forkynde ordet på; egentlig sker der det samme som gennem en prædiken. – Brødet er og bliver brød og vinen vin. Ordet lyder til den enkelte over brød og vin, nogle hører det, og "kun således er Kristus tilstede", det afhænger af den enkeltes tro. Der var en tilhører, som bemærkede, at den opfattelse er det ikke let at finde et Luther-citat til støtte for! Men måske Luther kan bruges også til det.

Da var det, at oplevelsen, jeg ville give læserne et indtryk af, begyndte at pible frem. Den indbudte havde sluttet sit foredrag med som i indledningen til det at næv- ne den rummelige folkekirke. Den har en bekendelse, som er dåbsvilkår, og beken- der troen på den hellige, almindelige kirke. Mange præster og sikkert flertallet af folkekirkens medlemmer nøjes med den refererede forenkede, indskræn- kede, bekvemme opfattelse af kirkelegemet, hvis hoved er Kristus, hvis lem- mer vi er. Det er deres almindelige kirke. Da blev jeg fyldt af glæde og tak, over- bevist om, at vi er præster i den katolske kirke, det er Kristi kirke med alle nådemidlerne, embederne, evangeliet, sakramenterne, alle helgen, alle nådegaver og gode gerninger – det hele! – for at danne alle de i dåben af vand og ånd genfød- te til deres tjeneste i Kristi kirke-legeme, så det må vokse.

Det var yndigt, lifligt, saligt. O Helligånd, hvor du er, der er frihed!

LÆGFOLKETS MEDVIRKEN VED ORDINATIONEN

AF PASTOR, DR. THEOL. REGIN PRENTER, BRANDERUP

TIL biskop, dr. Henning Høirups artikel "På menighedens vegne" i RE-FORMA- TIO 2/1974 vil jeg gerne knytte et par bemærkninger.

1) Prøveritualbogens ordinationsritual.

Det eneste, jeg i prøveritualbogen har kunnet finde om lægfolks medvirken ved or- dinationen er, at lægfolk kan være blandt dem, der læser skriftstykkerne før ordi- nationen. Det er kun disse (altså højt regnet 3, men normalt vel højest 2, der mod- tager håndslag og deltager i håndspåleggelsen. Menighedsrådsmedlemmer nævnes i denne forbindelse ikke, lige så lidt som der nævnes noget om disses deltagelse i præsteprocessionen. Formelen: "På menighedens vegne overdrager jeg dig nu det hellige præste- og prædikeembede...." findes ikke i prøveritualbogen. Både denne formel, menighedsrådsmedlemmers deltagelse i præsteprocessionen og disses – hvis de ikke har været blandt dem, der læste skriftstykker – deltagelse i håndslag og håndspåleggelse – alle tre ting, har jeg selv oplevet ved en ordination i Lukas- kirken i Århus – er altså biskop Høirups private ritualforbedring, som ikke har tilhold i prøveritualbogen.

2) Præste- (og bispe-) embedets menighedsrepræsenterende side.

I min embedsbog, som biskop Høirup citerer, er det en grundtanke, at det apostoliske embede, svarende til Kristi kongelige og præstelige embede, der igen afspejler hans guddommelige og menneskelige væren, har to sider, en kongelig (Kristus eller Gud repræsenterende) og en præstelig (menigheden repræsenterende). Disse to sider er forbundet i alle embedets funktioner, også i ordinationen. I den almindelige nadvergudstjeneste træder de tydeligst frem i henholdsvis evangeliets forkyndelse (med dåb) og nadverens forvaltning. Det skal jeg ikke her gå nærmere ind på. Læsere af min bog, også biskop Høirup, kender det.

Nu er det for min opfattelse af ordinationen afgørende, at jeg ser den som en højmesse, hvori indvielsen af nye præster indgår som en speciel forkyndelse og nadverfejring. Jeg tillader mig at citere min egen bog: "Fordi det at ordinere netop er 'almindelig' kongelig og præstelig tjeneste i menigheden, er det en ordets og bords tjener, en præstelig indehaver af hyrdeembedet, en presbyter, som skal forstå ordinationen, assisteret af medpresbytere ved håndspåleggelsen og af hele den forsamlede læge menighed i forbønnen" (s. 164).

Ved enhver nadvergudstjeneste deltager lægfolket i præstens tjeneste. Det har jeg skrevet meget udførligt om i min bog. Men det sker ikke ved, at lægfolket alternerende overtager præstens funktioner, men ved at de bistående er med i dem alle – på deres plads, ikke på hans. Deres plads er hverken mere eller mindre "vigtig" eller fin end hans. Uden dem, lægmændene og lægkvinderne, det kongelige og præstelige folks medlemmer, er præsten ingenting. Han kan ikke holde en altergang uden altergæster. Han er opvarter, slet og ret, ved det bord, hvor de kongelige gæster, lægfolket, sidder til bords. Hele forståelsen af, hvad der ligger i menighedsrepræsentation, sættes overstyr, hvis man ikke forstår, at selve det grundlæggende i den dobbelte repræsentation, der finder sted, når mennesker samles med Gud, hører hans ord og taler til ham, sidder ved hans bord og sendes ud med hans gaver, er dette, at "tjener" og "folk" står over for hinanden i en gensidig tjeneste og bistand, der bliver til ingenting, hvis man visker dette "overfor" ud i en ubibelsk og ukirkelig folkekirkedemokratisme.

Derfor – fordi håndslag og håndspåleggelse er en præstelig tjeneste i menigheden – skal lægfolket ikke deltage deri ved at overtage den, men ved på dets egen plads at bistå den. Herom siden.

3) Lægfolkets rette medvirken i ordinationshandlingen.

Om den rette medvirken af lægfolk i ordinationshandlingen har jeg skrevet udførligt i min bog. Men det nævner biskop Høirup ikke. Jeg skal her kort resumere det, jeg i min bog s. 168-172 har sagt om spørgsmålet. Lægfolket medvirker først og fremmest ved at være til stede som den gudstjenestefejrende menighed, hvori den præstelige tjeneste finder sted, og frem for alt ved at deltage i nadveren.

"Ved at ordinationen er et organisk led i menighedens nadvergudstjeneste, bliver lægfolket på en måde, som det ellers ikke kan ske, aktivt medvirkende i forbønnen, i lovsangen, i kommunionen" (s. 169).

Endvidere nævner jeg en mulighed for øget medvirken af lægfolket ved ordinationen, der kræver en ændring af det nugældende ritual. At den lokale menighed, i hvilken ordinanden skal gøre tjeneste, skaber forudsætningen for præstevielsen ved sin kaldelse, kunne finde udtryk ved intimationen. "I ritualet af 1685 indeholder intimationen tillige en bekræftelse af prøvelsen af ordinanden, som er faldet bort siden: 'Efter at Epistelen er oplæst, træder een af Medtjenerne til den Kirke paa Prædikestolen, og med faa Ord giver Menigheden tilkiende, at efterdi disse hæderlige Personer N. N. ere lovligent kaldede til det hellige Prædike-Embede i N. N. Sogn

(Sogner) hvor fra de og have gode Vidnisbyrd om deris Liv og Levnet, og ere af Bispen der til overhørte, og dygtige befundne, da skal de nu i den Hærris Jesu Navn til samme hellige Embede efter den Apostoliske Skik med Bøn og Hænders Paaleggelse i Dag ordineris og indviis' 183. I modsætning til den nuværende intimationsformel indeholder den gamle altså et dobbelt vidnesbyrd om ordinanderne over for den forsamlede menighed, et lokal-kirkeeligt fra den menighed, der har valgt dem, og et universalkirkeeligt fra den biskop, der har eksamineret dem. Det svarer helt til den oldkirkelige praksis..... Nu har vi gennem menighedsrådslovene fra 1922 gået genindført et præstevalg i lokalmenighederne..... Der ville ikke være noget i vejen for, at dette fik et liturgisk udtryk ved ordinationen, så menighedsrådet her fik en gudstjenestelig funktion og ikke blot skulle sidde på reserverede pladser og drikke kaffe i bispegården bagefter. Det kunne f. eks. ske på den måde, at kandidaterne ved deres navns nævnelse rejste sig, og at intimationen mundede ud i et spørgsmål til de tilstedeværende menighedsrådsmedlemmer, om de på den menigheds eller de menigheds vegne, hvortil ordinanden (ordinanderne) er kaldet, vil svare ja til, at de for den her tilstedeværende menighed giver disse mænd deres gode vidnesbyrd og nu anmoder biskoppen om at indvie dem til tjenesten.

Endvidere ville det ikke være urimeligt, om f. eks. epistelen fra Ef. 4, 7-13, den, der direkte fører over til intimationen, blev læst af et af menighedsrådsmedlemmerne. Mindre medvirken af lægfolket end ved den ordinationsritus, vi nu har, kan man vist næppe tænke sig. Men spørgsmålet er, om det ikke ville medføre en bedre forståelse for ordinationens mening, om lægfolkets medvirken på bestemte punkter var fastlagt i ritualen" (s. 170-171).

Man vil se, at jeg ikke er modstander af en medvirken af lægfolket ved ordinationen. Men den bør være en medvirken som lægfolk, på lægfolkets plads, som af mig foreslået, ikke en medvirken som en slags præster på præstens plads, som af biskop Høirup praktiseret.

Jeg håber, at det også heraf fremgår, i hvilket omfang biskop Høirups påberåbelse af min embedsbog for sin ordinationsopfattelse og ordinationspraksis er berettiget.

4) Overdragelsesformelen.

Overdragelsesformelen hører ikke til det oprindelige lutherske ordinationsritual, men er en tilføjelse fra 1685. Professor Lindhardt finder i den en højkirkelig indflydelse fra anglikanismen. Den kunne godt undværes. Luthers eget ritual, hvor den ikke findes, er utvivlsomt bedre.

Men beholder man den, bør man beholde den i den overleverede form uden tilføjelse af "På menighedens vegne....." I den form, biskop Høirup anvender, når ordinanden går ind på det, begyndes med denne tilføjelse, der derved får en vægt, som bryder det nugældende rituals sammenhæng. I den nuværende form begynder formelen med et "så" (Så overantvorder jeg eder.....), der viser tilbage til det lige forinden med håndslag afgivne løfte. Meningen er altså: Fordi I nu har lovet at forkynde Guds ord rent og ret o. s. v., derfor kan jeg nu overdrage jer magten og myndigheden dertil. Med andre ord: fordi I med jeres løfte har givet jer ind under Guds ords højeste autoritet, derfor kan jeg nu i denne Guds navn overdrage jer tjenesten, i denne treenige Guds navn.

Føjer man et "på menighedens vegne" ind i selve overdragelsen af embedet, for-dunker man den sammenhæng, der i ritualen består mellem dette, at embedet er indstiftet af Gud, og at det derfor overdrages i hans navn, på hans vegne. I denne overdragelse handler menigheden som den kaldende instans og den ordinerende præst (biskoppen) som den sendende instans. Og vist handler biskoppen i hele sin

præstelige tjeneste også som menighedens repræsentant, den menighed, i hvilken han har sin tjeneste, og som han selv tilhører. Men han overdrager ikke en præst hans tjeneste på "menighedens" (= lægfolket ÷ præsten!) vegne. Det er den nylutherske "Übertragungstheorie", som man burde holde ude fra vort ordinationsritual, da den som den privatteologiske mening, den er, ikke skal puttes ind i et kirkeligt ritual.

5) Æsthetiske og praktiske hensyn.

Det nedarvede lutherske ritual fungerer godt. En præsteprocession kan gennemføres, så alt går ordentligt og smukt til. Håndspålæggelse ved de tilstedeværende præster kan (til nød!) lade sig praktisk gennemføre – med lidt god vilje. Og håndslaget mellem præstebrødre, gamle og nye, lader sig både smukt og værdigt gennemføre.

En præsteprocession, hvor menighedsrådsmedlemmer i alskens påklædning er blandet ind mellem præsterne, er både uskøn og ufrivillig komisk. Den bør hurtigst muligt forsvinde som det stykke falske folkekirkedemokrati den er. Hvis vi fulgte den gamle processionsskik, at biskoppen gik sidst, skulle den nok snart forsvinde. Så ville han nemlig se, hvor skørt og latterligt det ser ud. Når et eller flere menighedsråd – og ikke, som prøveritualbogen forudsiger, en eller to lægmænd, der har medvirket ved skriftlæsningerne – skal deltage i håndspålæggelse og håndslag, går det let sådan, som det kom til at foregå ved den ene af de i biskop Høirups indlæg nævnte ordinationer, at halvdelen af præsterne slet ikke kom til at give håndtryk, fordi ordinanderne ikke kunne finde ud af det og standsede på halvvejen.

Vor overleverede ordination er både god og smuk. Den burde fredes. At ødelægge den, også æstetisk og praktisk, ved at lade lægfolket medvirke, hvor dets plads ikke er, kan ikke forsvares med, at ordinanderne er blevet spurgt og har erklæret sig indforstået med ødelæggelsen.

Det gældende ritual bør følges, så længe det gælder, ved alle ordinationer. Det fortjener det. De biskoppelige privatforbedringer burde een gang for alle forsvinde som det theologisk, liturgisk, æstetisk og praktisk uåndterlige misk-mask, de er.

INGEN ENERGİ-KRİSE İ KİRKEN

Virringkonventet 27. - 29. maj 1974.

AF PASTOR FREDE MØLLER, ORMSLEV

KOMMER man til Virring og anbringer sig på præstegårdens trappe, ser man Virring kirke ligge på en af byens højeste toppe, ja, det ser ud, som hæver kirken sig op over alle byens huse. I Virring er det kirken, som er centrum. Det er kirken, som står over alt andet. Derfor er Virring kirke egentlig et udmærket billede på, hvad det vil sige at være højkirkelig. For når højkirkelighed er bedst, består den i, at kirken sættes højt. Det at være kirke er hævet op over det at være tilhænger af en bestemt kirkelig retning. At være højkirkelig vil sige: at sætte kirken og gudstjenesten over alt andet. Og derfor rummer højkirkelighed den liturgiske interesse som noget ganske naturligt. Når derimod højkirkeligheden perverterer, sker det på den måde, at der opstår "liturgisk snurrepiberi", eller sagt på en anden måde: den liturgiske interesse erstattes af ritualisme. Da ophører højkirke-

KIRKEDAGE

1974

31:8

2:9

ALBERTSLUND

**TEMA:
FORLIGELSENS
TJENESTE**

2. KOR. 5:18-21

LØRDAG DEN 31. AUGUST

Kl. 11.00 Messe.

Kl. 14.30 Non og velkomst.

Kl. 15.30 Foredrag ved pastor Lars Messerschmidt:
Emne: "Fred i Kirken".

Kl. 17.30 Vesper.

Kl. 18.00 Middag.

Kl. 19.30 Samtale mellem lektor, dr. theol. Johannes Aagaard, folketingsmand
Jens Møller og pastor Poul Exner (ordstyrer):
Emne: "Fred i Landet".

Kl. 21.30 Completorium.

SØNDAG DEN 1. SEPTEMBER

Kl. 10.30 Højmesse.

Kl. 12.30 Frokost.
Herefter rundtur i Albertslund med filmforevisning i aktivitetscentret
kl. 15.00.

Kl. 17.00 Procession - Vesper med prædiken.

Kl. 18.30 Middag.

Kl. 20.00 Foredrag ved sognepræst Johs. M. Nielsen, Tårnby:
Emne: "Fred i Hjertet".

Kl. 22.00 Completorium.

MANDAG DEN 2. SEPTEMBER

Kl. 9.00 Messe.

Kl. 10.00 Foredrag ved stud. theol. Ole Skjerbæk Madsen:
Emne: "Folkekirkens dåbssituation og Oldkirkens".

Kl. 12.00 Sext.
Afrejse.

Alle gudstjenester og møder finder sted i Opstandelseskirken, Kanalens Kvarter 164.

* * *

Der arrangeres 3 fællesmåltider: Middag om lørdagen, frokost og middag om søndagen; vi håber at kunne gennemføre dette for 15 kr. pr. måltid. Drikkevarer ved måltiderne ikke inkluderet heri. - Frokost lørdag og mandag kan indtages i restaurant "Kanaljen", Kanalens Kvarter 162, for egen regning.

* * *

Mødeafgiften er 20 kr., som betales ved ankomsten. Deltagelse i enkelte møder 5 kr. for hvert.

* * *

Tilmelding sker skriftligt til stævnets sekretær, overlærer Knud Nørholm, Emdrupvej 37, 2100 København Ø senest den 24. august. Man bedes på tilmeldingen anføre, hvilke fællesmåltider man regner med at deltage i.

* * *

Deltagerne sørger selv for indkvartering.

* * *

Der findes mange hoteller i nærheden af Københavns Hovedbanegård, hvorfra der er 20 minutters kørsel med S-tog til Albertslund; her anføres blot følgende:

Missionshotellet, Løngangsstræde 27..... (01) 12 65 70

Missionshotellets Annex, Vester Voldgade 89 (01) 11 48 06

Hebron, Helgolandsgade 4 (01) 31 69 06

Westend, Helgolandsgade 3 (01) 31 48 01

Ansgar, Colbjørnsensgade 29 (01) 21 21 96

Nebo, Istedgade 6 (01) 21 12 17

Det tilrådes at reservere i god tid.

* * *

Præster, der ønsker at deltage i processionen, bedes medbringe grøn stola og korskjorte (alba).

* * *

Kirkedagene være hermed anbefalet til alles forbøn.

Kirkedagsudvalget

PÅ MARIAGÅRDEN, KOLLUND 15. — 18. SEPTEMBER 1974

PÅNY kalder vi til retræte hos Mariadøtrene i Kollund. Den er som sædvanlig planlagt til september og agtes ligesom sidste år begyndt søndag aften, nemlig den 15. september og sluttet onsdag middag den 18. På den måde får vi to fulde dage til retræten; dette giver faktisk en hel dag mere til retræte end hvis vi først begyndte mandag aften. Vi havde særdeles gode erfaringer sidste år med denne form.

Pastor Knud Andersen, Sct. Olai kirke, Helsingør, har lovet at være retræteleder i år.

Retræte er en tid hvor tanker, ord og gerninger hovedsagelig skulle samles udelukkende om Gud, hans tale til os, vort forhold til ham og hans vilje med os. Til hjælp hertil tjener stilheden, meditationen, tidebønner og messer. Der bliver rigelig tid til hvile, læsning og færden i det fri.

Der medbringes bibel, salmebog og Dansk Tidebog. Alle indkvarteres på enkeltværelser. Man medbringer selv sengelinned. Vi skal nok regne med en pris på kr. 125 for retræten. Tilmelding sker til undertegnede senest den 7. september.

Johs. M. Nielsen
sognepræst i Tårnby
Englandsvej 330
2770 Kastrup
Tlf. (01) 50 01 14

SELSKABET DANSK TIDEGÆRD

har udsendt sit program for sommermødet i Løgumkloster 1-6/7 1974. Vi nævner af programmet: 1/7 indledningsforedrag ved sognepræst, dr. theol. Regin Prenter: Salmebrug og salmevalg ved højmesse gudstjenesten. 2/7 fhv. skoleinspektør Erling Brahm: "..... og de opløftede alle som én deres røst til Gud"; domprovst, dr. theol. Per-Olof Sjögren: Tidebønnernes indhold og særpræg; organist, dr. theol. Finn Viderø: Responsorietyper; stud. theol. Ole Skjerbæk Madsen: Har tidebøns-gudstjenesten i den ægyptiske kirke noget at sige os? 3/7 organist, mag. art. Arne J. Solhaug: Den gregorianske stil i Niels Jespersens og Gudbrandur Thorlakssons gradualer. 4/7 domorganist Ethan Rosenkilde Larsen: Psalmodi — et oplæg om underlægning af dansk tekst. Desuden sangtimer og bibeltimer. 4/7 orgelaften ved Finn Viderø. Mødegebyr 70 kr. Fuld pension for hele mødet 425 kr. Udførligt program hos sekretæren, pastor Knud Andersen, Marienlyst Allé 11, 3000 Helsingør, tlf. (03) 21 41 44.

FAMILIELEJREN

Vi minder om den planlagte kirkelige familielejre på Sundeved-Centret 29/7-5/8 og henviser til det allerede offentliggjorte program i Re-formatio 2/1974, side 43.

ligheden med at være det, den var bestemt til, og bliver det værste af alt: en ny, ovenikøbet sekterisk retning indenfor Folkekirken. Hvad der findes mest af i Virringkonventet, vil altid kunne diskuteres, alt efter hvem de diskuterende parter er. Men vi må altid stræbe efter at være på vagt og rense ud, sådan at det er den sande højkelighed og ikke den perverterede, som trives iblandt os. Ellers er vi vejet og fundet for let, og da vil den højkelige bevægelse aldrig blive andet end en klike, som ser det som sine to hovedopgaver: at dyrke liturgiske krumspring og fanatisk bekæmpe kvindelige præster. Hvor vigtig end liturgien er, og hvor forkert det end er at tillade kvindelige præster, så må disse områder aldrig stå i centrum. —

Det årlige Virringkonvent startede mandag eftermiddag med Non i Virring kirke, og konventets hovedforedrag fik vi allerede samme aften. Father Humphry Whistler fra Mirfield, England, talte om: Den anglikanske kirke og det engelske folk med særlig henblik på den karismatiske bevægelse. Spændende ting fik vi at høre. Der er i dag en søgen efter noget nyt, sagde Father Whistler. Der er en kraftig opblussen af Satandyrkelse, og på samme tid oplever vi, hvorledes Jesus-børnene ("Jesus-kids") har en levende Gud. Ecclesia semper reformanda est. Dette sker ved forfølgelse, som f. eks. i de østlige lande, hvor Bibelen er "an offensive book". Måske vil dette også ske hos os en dag, og måske er det Herrens eneste vej til fornyelse af os? En anden vej er de såkaldte "revival movements" (som f. eks. den engelske Oxford-movement var det). Vi oplever i disse tider en ny pinse-vækkelse. Der har været for meget hjerne og for lidt hjerte. Kirken har været optaget af at dissekere, og man må myrde for at kunne gøre det! Pave Johs. XXIII bad: O Lord, renew thy Wonders of old Time as for a new Pentecostal. Læs David Wilkerson: Korset og Springkniven. Den levende Gud er ved at forny sin kirke ved sin hellige Ånd. Treenighedens tredje persons opgave er: at herliggøre Jesus. Dette sker ikke ved vort eget intellekt. Den vestlige kirke har Helligånden, men som i en dybfryser, — som en bil i en garage uden at bruge den. Father Whistler opfordrede til: Repentance, Faith, Obedience. Spørgsmålet er: Er vi bange for Helligånden?

Mange af de ting, Father Whistler sagde, var ikke ment som et angreb på vor kirke, men kom til at virke som sådan. Mange ting kunne også opfattes som angreb mod visse ting i Virringkonventet. Vi må spørge os selv: Er vi i gang med at imitere et u-reformeret Rom? — Det er givet, at der er mange ting, vi bør overveje, men samtidig må vi også være på vagt, for selvom der rører sig gode og positive ting i den karismatiske bevægelse, må vi ikke være blinde for farerne som lurar bagved. En overbetoning af Helligånden kan ske på bekostning af læren om forsoningen i Jesus, og ligeledes oplever vi, hvorledes mange unge føres bort fra Kirken og bliver gendøbt i sværmeriske sekter. Her må vi være på vagt og prøve ånderne. Det er ikke guld alt det, der glimter. Det er heller ikke Helligånd altid, når noget brænder. Man må også spørge: Hvorfor er det så godt som altid personer med et stort følelsesregister, som gribes af den karismatiske bevægelse? Med al respekt for de gode ting i denne bevægelse må der alligevel advares imod den. Interesserede bedes læse N. O. Rasmussens bog: "Den karismatiske vækkelse — pinse på ny?" (Dansk Luthersk Forlag, Hillerød 1971).

Tirsdag morgen startede med højmesse i Essenbæk kirke. Og det var festligt, og pastor Bojsen holdt en god prædiken. Trods alt foretrækker jeg dog en mere enkel messe. Der sker for mange mærkelige og uforklarlige ting i levitessen.

Efter morgenmaden talte Glenthøj om: Hvad er misbrug af nådens hellige midler? Vi hørte først en hårrejsende artikel om Glenthøj i Fårup-Sabro kirkeblad. Man må virkelig spørge i ramme alvor, om vedkommende sognepræst "er rigtig vel forvaret i hovedet" (for nu at bruge biskoppelig sprogbrug!). Glenthøj påviste, at ordene om misbrug (fra præsteløftet) er en rest fra den latinske præsteed, og han henviste til biskop Martensens ord: Et kirkesamfund kan ikke bestå uden et mi-

nimum af kirketugt. Selv Grundtvig har sagt, at "vor dåb er ikke meddelt os ubetinget". Fra præstens side skal der ske en modarbejdelse efter evne, d.v.s. efter hans embedes beføjelser. Indstifterens og lovgiverens hensigt må ikke undviges. Erik Jensens dåbslære stammer fra H. N. Clausens bog om den romerske kirke (den bog, som gav anledning til Grundtvigs "Kirkens Gienmæle"), og denne dåbslære skal nu udgives for at være den rette evangeliske! Djævelens fristelse består i misbrug ("Kast dig ud fra dette sted....."). At gå med til, at den nylig indpodede kvist rives ud umiddelbart efter indpodningen – det er misbrug. I så fald er Folkekirken ikke længere gæstfri overfor den evangelisk-lutherske kirke. Dette sker ikke på een gang, men gradvist. Måske har vi en dag to slags dåb, og da kan vi ikke længere sige med Grundtvig: "Hjørnestenen lå dog fast" (DS 306, v. 3). Kuhl supplerede Glenthøj med at sige: Det er ejendommeligt, vi er kommet så langt ud. Den sande kirke uddeler ikke nådens hellige midler ubetinget. Kirken har to nøgler: at løse og at binde. Vi mangler en ordentlig theologi, som handler om gratia gratis data. Den dyre nåde gives gratis! Nåden er ikke noget billigt bras.

Eftermiddagens program var generalkapitlet. Næste års konvent bliver i Virring 26.-28. maj 1975, hvor man vil forsøge at få en engelsk biskop som taler. Udvalg blev: Barsøe, Povl Dahl og Frede Møller. Der forsøges arrangeret kirkedage i Filskov 30.8.-1.9.1975. Udvalg: Fog, Ulsdal, Studsgård. – Der var planlagt festlig procession, men grundet voldsom regn udgik dette punkt på programmet, og der blev sunget vesper i kirken. Denne vesper blev imidlertid totalt spoleret ved uoverensstemmelser mellem kor/orgel og menighed. Orgel og tidesang bør holdes langt fra hinanden, og så må vi i øvrigt stræbe efter at synge vore tidebønner på en ordentlig måde. Ved vesperen prædikede Edmund Jensen (Om det at croone!).

Om aftenen var der forhandling om emnet "Aldeles efter Kristi indstiftelse" med korte oplæg ved Okkels, Studsgård og Ulsdal. Okkels tog sig af det historiske og slog fast, at den frie nåde kan forkyndes gennem et nej (Acta 8, 18-22). Han nævnte H. C. Andersens eventyr: Nattergalen, og sagde: Man foretrækker den kunstige fugl. Hofprovsten foretrak den fugl, der sang på kommando. – Studsgård: Vi forvalter ikke bare de åndelige ting til gavn for menneskers eventuelle trang. Vore hænder er Herrens hænder, vore ord er Guds ord, og derved bliver han nærværende midt iblandt os. Det væsentlige er, at vi gør det. Adlyder Hans befaling. Det er ikke ligegyldigt, hvad der sker, jfr. 1. Kor. 11, 30: "Derfor er der mange svage og syge iblandt jer". – Ulsdal udtrykte, hvorledes ordet "aldeles" kan gøre én bange. Vor intention er reformatio – tilbage til det oprindelige. Ulsdal henviste til, hvad man kan opleve i forbindelse med radiogudstjenester: Speakeren eller præsten opfordrer folk ved radioen til at tage "wienerbrød" og nyde det i sofaen!! Hvem er ansvarshavende for noget sådant? – Den Jensenske dåbslære er imod dette "aldeles" – imod Kristi indstiftelse. Ufatteligt at man tør hænge alt op på Mark. 10, 13-16, når man samtidig tager afstand fra Jesu ord lige forud: "Den, der skiller sig fra sin hustru og gifter sig med en anden, bedriver hor imod den første. Og hvis hun skiller sig fra sin mand og gifter sig med en anden, så bedriver hun hor" (v. 11-12). – Gang på gang går vi på kompromis med dette "aldeles". Ulsdal: Jeg er bange – hvornår kommer jeg til at starte en Nør-sag? Hvornår fremprovokerer jeg et nej?

Onsdag startede med en dejlig messe i Virring kirke (skøn og enkel!), celebrant H. C. Christensen, prædikant Hakon Svane. Knud Christensen holdt en kort bibeltime over emnet "Rette Guds og Jesu Kristi tjenere", og han sluttede med at sige: Det er af os, Jesus kræver lydighed, ikke af verden. Af verden kræves omvendelse. Vi har været mere imod kvindelige præster end vi har været for Guds ordninger. Måske skal vi til at være rebeller. Skaffe os vore egne biskopper.

Men først skal vi vende os ind i os selv. Lave en retræte under bøn, faste, gudstjeneste, brødræs samtale, og således undersøge sagen til bunds. Men så må vi heller ikke glemme, at det er til os, der er sagt: Er Gud for os, hvem kan da være imod os? – Efter frokosten (overdådig ligesom altid!) sluttede konventet, et godt konvent, som vi glæder os til at gentage næste år. Undertiden kan man mærke en vis modløshed, navnlig blandt de ældre præster. Men der er ingen grund til at tabe modet. Lad os altid huske Father Whistlers afskedsord: THERE IS NO ENERGY-CRISIS IN THE CHURCH!

FRIGØRENDE PRÆDIKEN

AF PASTOR C. B. HANSEN, ÅLBORG

PRÆDIKENER i massemedierne burde anmeldes, for at prædikanterne kunne holdes til ilden og mindes om, at det, de siger, skal være kendeligt og sigtende til den virkelighed, der omgiver tilhørerne. Lykkeligvis prædikes der mange steder bedre end gennemsnittet af, hvad der transmitteres.

Men hvorfor prædikes der gennemgående så dårligt, uvedkommende og uden sigte? Svaret er forfærdende. Det er nemlig, fordi der ikke er noget virkeligt aktuelt, som prædikanten er imod. Bortset fra pietisterne, der endnu da, er imod druk og hor, er prædikanterne kun for noget. I retning af at være for og mene, hvad der almindeligvis anses for at være rigtigt at mene, står præster afgjort ikke tilbage for andre. Det er en krævende opgave: Først må man gå ind for en del af det etablerede, dernæst må man være med på det fremskredne og revolutionære, efterhånden som det vinder hævd og bliver så selvmodsigende konventionelt. Kirken risikerer at komme for sent med toget i sin iver efter at være med på det nyeste nye, når det ikke længere er helt nyt mere. Begavede præster og do.koner hopper således gladelig på SF's vogn nu, da den ikke mere kan køre. Andre begynder at gå med langt hår og træsko for som de små-intellektuelle at solidarisere sig med arbejderne og Mao.

Mange lader sig narre af disse frigjorthedens gebærder og overser, at fortabelsens æt er kendetegnet ved, at den skifter fremtrædelsesform efter tidens tarv og lejlighed – at det altså er de samme, som da det var in, gik ind for viktorianismen og krøb for herskaber, konger og zarere, der nu viser deres servilitet over for vor tids plageånder og deres samfundskritiske løgne og begrebsforvirringer.

Ikke alle kan blive kgl.konfessionarius. Men så kan man til gengæld ved sin afgang blive hyldet i alle landets aviser for at have viet sit liv til kamp mod det, som tiden allerede næsten havde frigjort sig fra af sig selv – sig selv til skade.

Det siger sig selv, at en kirke, der ikke er imod noget af det, som folk vil, heller ikke tør stille krav til nogen, end ikke til sine egne medlemmer om troskab og velanstændighed. Men derved bliver det den selv, der besegler dens skæbne.

GUDS KRAFT – SÆTTER DET USÆDVANLIGE I GANG

Den karismatiske bevægelse skyldes ønsket om, at det kristelige dog måtte ytre sig i noget kendeligt og aktuelt. Det er fuldt legitimt, at en kirke, der selv har lagt Helligåndens mangfoldige virkninger i mølpose, nu prøver at lukke op for dem. Men også her gælder ordet om, at det skal kendes på frugterne. En uforberedt præst undskyldte sig engang med, at da han ikke havde fået noget skrevet, måtte han prædike, som ånden indgav ham, men fik så den kompliment, at de prædikener han selv skrev var bedre end den, som Helligånden havde leveret. Hvis det karismatiske kun fører

til den samme behagesyge og tamhed over for tidens yndlingsmeninger, som man møder fra andre sider, må åndens medvirken siges at være uundværdig til at føre til resultatet. Guds og Djævelens kraft holder Verden i dens sædvanlige gænge. Helligånden, den Højstes kraft, er derimod Guds kraft, når den er ude på at sætte det usædvanlige i gang.

Rettfærdigvis må man indse, at de behagesyge og leflende ikke bare er ude på karriere og på at tilfredsstille deres egen forfængelighed i retning af at følge med tiden. Med alle deres unoder søger de vel også på deres vis at gøre reklame for foretagendet, skabe afsætning for kirkens servicefunktioner, dens fromhedsliv og sjælesørgørgaver. Uanset hvor afsporet man kan være med henblik på at blande frelsen op med revolutionære politiske og sociale forbedringer, vil ingen vel fragå, at kirken er et instrument for syndernes forladelse, Helligånden og det evige liv, for Jesu Kristi skyld. Men som befrier og forløser er Jesus jo tillige Herren, den Herre, der lever og regerer – også nu. Heraf er det så, at det følger, at der er meget som en kristen skal være imod. Der er nemlig andre herrer og befriere end Jesus. De vil gøre ham rangen stridig ved at spise folk af med politisk, økonomisk, seksuel, kulturel og mange andre former for frigørelse. Men det er frigørelse, der altid vil munde ud i fordummelse og i ny trædom under befrierne og de tankebygninger, de har konstrueret.

Det er altså ikke bare det forhold, at det skulle være lettere at være mod noget end for, lettere at være kritisk end positiv, der gør at der skal prædikes imod mange ting. I virkeligheden er den kritiske sans en af de fornemste karismatiske gaver, mens det letteste er at være ukritisk og blåøjet. Det er jo forbløffende, hvor mange ting der undgår den ukristne kultur- og samfundskritik, eller som den viser tydelig ulyst til at opholde sig længere tid ved, måske af frygt for at kritikken skal blive virkelig livsnær og igangsættende. Som eksempler blandt mange kan bare anføres kvalitetsforringelse, sportsidioti, skuespillerforgudelse, konformisme, grimhedsdyrkelse, støjdyrkelse, konventionel uvenlighed, fordummelse, eksperisnakkesalighed, hemningsløs frådren med folks tid, påtvingelse af lydmyg (den populære "musik"), den patetiske seriøse musik, der animerer folk til at tage sig selv højtideligt på usund vis.

I så henseende går altså kristne og ukristne kønt i spand ved at lade de fleste af tidens afguder i fred og begrænse sig til at gøre oprør mod de afguder, der allerede er kasserede af de fleste.

BEFALINGEN – BEFALINGERNE

Foruden at åbne adgang til syndernes forladelse, Helligåndens kræfter og evigt liv har Jesus givet os befalinger. De tjener til at bringe os i et nyt forhold til os selv, til andre og til livets opgaver. Der er derfor intet mærkeligt i, at et kristeligt parti, selv med den begrænsede besætning, det foreløbig har, har slået mange med undren over den praktiske og fordomsfrie måde, det straks kan gribe opgaverne an på. Men en forkyndelse, der fortier Jesu krav, er netop det, der fører til det trivielle, der ikke tør være mod noget, men kun for alt det, som folk er forledte til at anse for ønskeligt.

Blandt Jesu befalinger er først og fremmest befalingen om at dyrke og bekende ham som Herren og at gøre ham kendt. Over befalingen må man ikke glemme hans andre befalinger – og omvendt. Befalingen om at være ham nær tjener ikke bare til at højne ens eget fromhedsliv, men også til at berige hele menneskelivet, til at mennesker også kan komme hinanden nærmere. Isoleres befalingerne fra befalingen havner man i kristelig efteraben af de samfundskritiske charlataner. Får befalingen derimod lov til at stå alene tenderer man mod den etiopiske kirkes ryggesløshed.

hed. For det er vist ikke på det liturgiske område, at dens mangelsygdomme må søges.

Hvad kristne forkyndere så skal være for, fremgår af Jesu befalinger og af det modsatte af, hvad han forbyder. Det fremgår også af, hvad de, der kun vil være for noget, mærkelig – eller ikke så mærkelig – nok glemmer: Værdighed, venlighed, frimodighed, forståelse for andres små glæder, glæde over naturens, over alt det skabtes mangfoldighed, kærlighed til sjæle i deres forskellighed, med alle deres fejls fortrin, asketisk uafhængighed forenet med glæde over kvalitet og skønhed. Guds børn bør hverken lade deres person eller omgivelser frembyde et ringere skue end markens liljer.

LITURGICENTRERET KONFIRMANDUNDERVISNING

AF LEKTOR, PASTOR K. J. SUNDBERG, LINKÖPING

Forfatteren til nedenstående artikel er præst og har undervist konfirmander i ca. 25 år. Han er lektor ved Katedralskolen i Linköping og har udgivet lærebøger i kristendomsundervisning for folkeskolen i Sverige. I 1972 udgav han en debatbog om konfirmandundervisningen: "Konfirmandundervisning uden lektioner". Desuden udgav han i 1973 en studiebog om konfirmandundervisningen. Begge bøger er udkommet på forlaget Pro Veritate, Uppsala. Forfatteren har iøvrigt udarbejdet materiale til brug for den undervisning, som følger de i denne artikel optrukne linier.

Red.

Dabens forlængelse

DET ligger allerede i ordet konfirmation at noget skal bekræftes, og det er dåben. Udgangspunktet for arbejdet med konfirmander er altså klart og dermed tillige målsætningen. Gennem konfirmationen skal det aktualiseres, som allerede er givet i dåben. Det, som dér potentielt er nærværende, skal gøres aktuelt.

Hvad der her er sagt synes selvindlysende, men må alligevel siges. Der findes nemlig i vor tid en tendens, som vil svække sammenhængen mellem dåben og konfirmationen. Udgangspunktet skal – siger man – ikke så meget være den i dåben givne tro, men i stedet de unges egne spørgsmål. Man skal tage de livsspørgsmål op, som konfirmanderne finder interessante. Det bliver da gerne sådanne spørgsmål som sex, raceproblemer og u-lande. Med udgangspunkt i sådanne problemer bliver arbejdet i konfirmandgruppen til livsanskuelsessnak og diskussion omkring sociale problemer, muligvis med lidt kirkelig touche.

Tendensen findes overalt. Denne artikel skrives ud fra svenske forhold, og her fornemmes tendensen tydeligt. Det skulle dog overraske, om ikke den tillige findes i den danske kirke. Det er derfor vigtigt at holde målsætningen klar, og den er givet i og gennem dåben.

Sækulariseret miljø

Når den nævnte målsætning skal virkeliggøres må der samtidig sigtes på den aktuelle situation. Blot et lille religionssociologisk overblik siger, at konfirmanderne kommer fra et samfund, som er anderledes sammenlignet med det som var for blot nogle få årtier tilbage. Vi lever nu i det efterkristne samfund, og de unge kommer til konfirmandundervisningen prægede af dette samfund. Til denne sammenhæng hører det forandrede hjemmemiljø. I ældre tider havde de unge allerede i hjemmet

fået en vis kristen opdragelse. De havde i en vis udstrækning lært at praktisere kristen tro. Sådan er det ikke i dag. Mange unge har sjældent eller aldrig været i en kirke. I hjemmene praktiseres bøn ikke. De har ikke derfra ført den enkleste kristne terminologi med sig. Dette må give et helt andet udgangspunkt for arbejdet med konfirmanderne.

Praktisere kristent liv

Det er klart, at det i dag ikke slår til med en kateketisk undervisning af traditionel art. I ældre tider kunne en sådan undervisning opsummere og intellektuelt belyse det, som de unge havde lært af kristen tro i hjem og skole. Men i dag findes der hos konfirmanderne – i hvert fald hos en stor del af dem – ikke meget at knytte til ved for en teoretisk gennemgang af tros læren. En sådan forudsætter nogen grad af kristen erfaring, men hvis snart sagt enhver relation til kristent liv og kirkelig skik savnes, da findes der næppe forudsætninger for traditionel kateketisk undervisning.

Udgangspunktet for arbejdet med konfirmanderne må da i stedet tages i det kristne liv som en eksistentiel virkelighed. De unge må bringes i forbindelse med kristent liv, og de må møde kirken i funktion.

Mellem døbefonten og alteret

Skal konfirmandarbejdet i dag nå sit formål, må tyngdepunktet i arbejdet flyttes. Det bør flyttes fra lektionen til liturgien, fra konfirmandstuen til kirken. Konfirmandarbejdet bør ske mellem døbefonten og alteret. Dette gælder såvel indhold som metode.

En kristen menighed fungerer i og gennem gudstjenesten. Menighedens centrale sted er gudstjenestefejringen. Vil man aktualisere for de unge det, som er givet dem i dåben, bør man altså føre dem ind i liturgien. Man bør allerede fra begyndelsen lære dem at se forbindelsen mellem dåben og gudstjenesten. Således får arbejdet helt naturligt sin plads mellem døbefonten og alteret. Hvorledes skal dette metodisk virkeliggøres?

Liturgicentrering

Det første mål for arbejdet i en konfirmandgruppe bør være at lære de unge at fejre gudstjeneste. Gudstjenesten gennemgås vel nok med holdet, men da sædvanligt på teoretisk måde. Man opregner momenterne i liturgien. Men det kan nu ikke være tilstrækkeligt. I stedet er der brug for en eksistentiel gennemgang af gudstjenesten. Arbejdet bliver allerede fra begyndelsen en praktisk indøvelse i at fejre gudstjeneste. "Lektionerne" kan blive til liturgi, og det kan foregå lige så godt på hverdage som på søndage.

"Learning by doing" er jo et nøgleord i nutidig indlæringspsykologi. Vi bliver mere engagerede i indlæringsprocessen, hvis vi ikke blot læser om en sag, men tilige frem for alt kommer til at praktisere den. Hvad her er sagt gælder ikke mindst de unges engagement i en gudstjeneste, hvor de får lov til at være aktive og sammen med præsten at "bygge" en liturgi op.

Bønneskole

Dåben er indvielse til et liv, hvor bønnen er en væsentlig komponent. I traditionel kateketik er jo dåben et hovedstykke, som gennemgås på læremæssig måde. Men i dagens situation kan det ikke være tilstrækkeligt. Bønnen kan ikke bare blive ved med at være en orientering eller en lektie på et par sider i en lærebog. Her kommer atter tanken ind om det kristne liv som noget eksistentielt. Bønnen bliver da ikke blot noget man taler om, men noget man gør.

I dagens sækulariserede samfund må man regne med at konfirmanderne kun i undtagelsestilfælde hjemme har fået lært at praktisere bøn. Her får arbejdet i konfirmandgruppen et af sine vigtigste formål. Konfirmandtiden bør blive en bønneskole.

Pastoralt problem

Konfirmandundervisningen er mere og mere blevet et problem, og man har søgt veje til dets løsning. Derved har man rettet blikket mod skolen og den progressive pædagogik, som findes der. Ikke mindst skolens anvendelse af AV-midler (audio-visuelle midler) har lokket til efterfølgelse. Man har nu en tid troet, at sådanne hjælpemidler skulle kunne løse konfirmandundervisningsens krise.

Men konfirmandundervisningen er ikke i første omgang et pædagogisk problem, men et pastoralt. Vi må komme bort fra den skolemæssige måde at tænke på i konfirmandarbejdet. Grænsen mod den sædvanlige skole må trækkes skarpt op. Derfor burde vi ikke så meget tale om "undervisning" og "lektioner". Vi burde have en helt ny terminologi, som angiver at konfirmandarbejdets sted er mellem døbefonten og alteret.

Hvordan så med tros læren?

Der er her blevet nævnt et par temaer som bør være centrale i konfirmandarbejdet og som bør praktiseres der, nemlig gudstjenesten og bønnen. En række andre temaer kunne her være taget op, f. eks. konfirmandernes indførelse i en fungerende sjælesorg. Men læseren under sig måske: hvordan så med tros læren (katekismen)?

Konfirmandundervisningen har jo fra gammel tid været en gennemgang af tros læren. Hvad sker der med den, hvis arbejdet lægges til rette efter de her skitserede linier? Det er jo klart, at vi ikke vil fjerne det dogmatiske stof eller på nogen måde tynde ud i det. Det fremgår allerede af, at vi så stærkt vil forankre arbejdet i dåben.

Som allerede sagt kan dog arbejdet i dag ikke begrænses til en læremæssig fremstilling. I tidligere tider kunne en sådan bedre forsvares, da de unge på andre måder mødte troen som en eksistentiel virkelighed. Det sker imidlertid alt for sjældent i dag. Skal konfirmandundervisningen svare til sit navn – og altså være en dåbens forlængelse – da må den i højere grad end tidligere lægges sådan til rette, at de unge i den møder troen i dens levende funktion. I en sådan sammenhæng får tros læren sin rette plads. Den bliver en intellektuel gennemlysning af det, som de unge møder i troens liv.

Psykologiske aspekter

Til slut et spørgsmål: Hvad er fejlen med den traditionelle kateketiske undervisning? Svaret er dette: den er for intellektualistisk. Den arbejder som om mennesket var et ensidigt rationelt væsen. Men sådan er det jo ikke og allermindst i 12-14 års alderen. I den alder er det ikke de teoretiske spørgsmål som interesserer. Snarere er det noget som appellerer til følelse, vilje og handlingsliv.

Hvis arbejdet i en konfirmandgruppe lægges til rette efter de linier, som er skitseret ovenfor, har det større muligheder for at engagere. De unge føler motivation, og det er jo et nøgle-ord i nutidig indlæringspsykologi. Samtidig kan konfirmanderne på en helt anden måde blive aktive, og det har man i kirken forstået, længe før man i skolen indførte den såkaldte arbejds-skolemetodik.

Socialpsykologien fremhæver betydningen af samarbejde i grupper. Gruppetænkningen er en central del af ungdomspsykologien. Ordet gruppedynamik er i de senere år blevet et nøgleord i international debat om konfirmandspørgsmål.

Liturgi og gruppedynamik kan blive det løsen, under hvilket det konfir-

mandarbejde kan gå frem, som ud fra nutidige forudsætninger vil føre de unge ind i et praktiserende kristent liv. Under et sådant løsen kan arbejdet i konfirmandgruppen hjælpe de unge til virkelig at leve i Kirken.

BEKENDELSE FRA EN PRÆST I DAG

Nedenstående er klippet fra Katolsk Forum. Der er således tale om på nogle punkter specielt romersk-katholske forhold. Men i det store og hele kan også en dansk præst i folkekirken nikke genkendende til denne aktuelle situationsbeskrivelse. Red.

FADER, jeg anklager mig for:

- at have været påståelig i en sådan grad, at jeg er gået ind for Paul VI's trosbekendelse;
- at have lært værgeløse børn, at der er andre trossandheder og andre sakramenter end dem, der er nævnt i den nye katekismus;
- i dølgsmål at have læst den hl. Thomas af Aquin og andre ugyldige kirkelærere;
- ved en forglemmelse at have fejret messen som et offer;
- med vedholdende nydelse at have svælget i en triumferende følelse, da jeg på Allehelgensdagen mediterede over kirkens hellighed;
- at have været ulydig over for min kapellan - og endda over for lægfolk;
- at have båret talar i kirken og endda én gang uden for kirken;
- at have nægtet at skifte mit gotiske alter ud mod et køkkenbord;
- at have lyttet med velbehag til gregorianske sange i radioen;
- at have forarget min kapellan: 1. ved at bede bordbøn og Angelus og endda rosenkrans; 2. ved at kalde ham "pastor" i stedet for Hans-Frederik;
- gennem min præstelige tale og væremåde at have såret lægfolk i deres værdighed som "karismatisk begavede";
- at have opfattet min personligheds udvikling siden ungdommen som en kamp mod kødets fristelser;
- at have nægtet at indrømme, at erotik er et sakramente;
- at have ladet en ny klokke ophænge og at have velsignet den;
- aldrig at have ønsket Peterskirken i Rom og alle katedraler nedrevet;
- i min kirke at have bibeholdt statuer af mandlige og kvindelige helgener... og at have tilladt, at der tændes kærter foran dem;
- at have organiseret en procession på Kristi Legems fest;
- at have spildt min tid med at bede mit breviar i stedet for at anvende den nyttigt på møder og i diskussioner, paneler og høringer;
- ikke at have angrebet hverken "Humanæ Vitæ" eller "Sacerdotalis Cœlibatus";
- at have foretrukket Skt. Knud for Fidel Castro og Che Guevara;
- at have forsømt min åndelige læsning af Teilhard og Mao;
- i en prædiken at have sagt "Deres Excellence" i stedet for "Herr Biskop";
- ikke at have betragtet Luther og Calvin som banebrydere for det 2. Vatikankoncil;
- at have besøgt syge og gamle i stedet for at gøre en indsats som ufaglært arbejder;
- at have betragtet det som min pligt at forberede mine prædikener i stedet for at stole på Helligåndens inspiration;
- at have holdt prædikener om ydmyghed, bodfærdighed og andre dyder, som tiden er løbet fra, og meget ofte om evangeliet;

- at have vovet endnu en gang at læse "Kristi Efterfølgelse";
- ... men fremfor alt (jeg har ikke turdet sige det før, fordi jeg skammer mig sådan) har jeg taget mig den frihed, efter djævelens tilskyndelse, at angribe angriberne.

Tilgiv mig, Fader, for jeg er ikke med på noderne.

ET VÆRDIGT SKUD PÅ LEVI STAMME

Mindeord over Harald Vilstrup (tillige bragt i Kristeligt Dagblad 30/574)

AF PASTOR DAG MONRAD MØLLER, OURE

DET var vemodigt forleden dag at modtage budskabet om den trofaste ven, Harald Vilstrups død. Uvilkårligt gik tankerne tilbage til bekendtskabets første dage, da jeg som nybagt student sad på studiegårdens frokoststue. Her sad så den "nybagte" med beundring sin seks år ældre studenterkollega sidde på Parnaset i selskab med datidens unge poeter fra andre fakulteter end det theologiske. Digteren med det følsomme og poetiske sind.

Det er i dag en glæde at have et minde om den unge raske mand, man sidenhen lærte at kende som en af mange års sygdom så hårdt prøvede ven. Det var i den periode af Vilstrups liv, vi to for alvor fik med hinanden at gøre, efter at vi under krigen mødtes i Theologisk Oratorium. Her mødte vi præsten, ikke blot præsten med de poetiske evner, det fine sproglige øre og den musikalske sans, eller den solide theolog med en indstilling kendetegnet af respekten for Søren Kierkegaards broder, Grundtvig-disciplen biskop Peder Christian Kierkegaard, men også sognepræsten der i trediverne kunne fortælle godsejeren, at den tariffmæssige løn, hans folk fik, var for lille, og han gjorde det på en sådan måde, at resultatet blev positivt.

Kun een gang har jeg hørt ham prædike. Det var en højsommer søndag i annekset. Efter en lang sygdomstid, hvor han havde været døden nær, var han igen i funktion. Jeg glemmer det aldrig. Foruden nogle konfirmander var vi tre voksne. Bedre prædiken blev næppe holdt den søndag i nogen dansk kirke, ikke blot formelt, hvor alt selvfølgelig var i orden, men man mærkede, at prædikanten selv havde været i prøvelsens "smeltedigel".

På dette tidspunkt havde vi længe delt fællesskabet sammen med Finn Viderø, senere suppleret med Ethan Rosenkilde Larsen, om arbejdet med skabelsen af Dansk Tidebog og Det danske Antifonale, hvor arbejdet med hymneafsnittet, specielt det vældige oversættelsesarbejde med de klassiske, latinske hymner, tilfaldt Vilstrup. Her foreligger nu den største samling af den art på vore nordiske tungemål. I denne samling har han efterladt os mange "perler". Af de mange opgaver af litterær art, han fik, var der ikke ret mange, der lå hans hjerte så nær. Som den kyndige hymnolog, han var, var han den rette mand til opgaven.

Skal man forstå Harald Vilstrups liv og virke, bør man imidlertid ikke glemme, at han, lægesønnen hvis fader døde kort før hans fødsel, var ætling af gamle danske præsteslægter. Han yndede ofte at pointere, at han og jeg var frænder. Vore fædres fædre var næstsøskendebrødre. I de gamle præsteslægter har man orden i genealogien. Heller ikke han kunne eller ville løbe fra alt det, denne slægts-sammen-

hæng betyder i kristelig og kulturel henseende. Han var selv et værdigt skud på "Levi stamme" — et udtryk jeg har hørt ham bruge i denne sammenhæng.

Til slut. I mindet om den trofaste ven, hans hjem, virke og store menneskelige evner, mindes jeg imidlertid først og sidst det hjerte, der bankede i takt med et vers af hans fælle i prøvelsernes ildovn, den store islandske salmedigter Hallgrímur Pjeturssons passionssalme: "Jesus, i kongeglans du står". Vilstrup har selv oversat den til dansk i 1965. Verset lyder således:

Min konge, Jesus, jeg kalder dig,
din træl til gengæld kald du mig.
Alverdens pragt og herredøm
til kort mod denne titel kom

RE — F O R M A T I O N r . 3 . J u n i 1974 17. å r g a n g

V. Vestenaa: Kristne har kronede dage	46
Ejnar Krogh & H. C. Christensen: Kommentar 1: Kirkens normale ordinationspraksis	47
Poul Ulsdal: Kommentar 2: Hvad de dog siger!	49
Edmund Jensen: I al almindeligheden	50
Regin Prenter: Lægfolkets medvirken ved ordinationen	51
Frede Møller: Ingen energi-krise i kirken (Virringkonventet 1974)	54
Kirkedage 31/8-2/9 1974 i Albertslund, program	55
Meddelelser: Retræte 15/9-18/9 1974 i Kollund	58
Selskabet Dansk Tidegærd, sommermøde 1/7-6/7	58
Kirkelig familieejr 29/7-5/8	58
C. B. Hansen: Frigørende prædiken	61
K. J. Sundberg: Liturgicentreret konfirmandundervisning	63
Bekendelse fra en præst i dag	66
Dag Monrad Møller: Et værdigt skud på Levi stamme	67

RE — F O R M A T I O udsendes af en kreds af præster i den danske kirke.

Redaktør (ansvarshavende): Sognepræst H. C. Christensen, Agri, 8420 Knebel.
Telefon: (06) 36 55 39.

I redaktionen iøvrigt: Pastor C. B. Hansen, Elmesvinget 14, 9000 Ålborg; sognepræst Sigurd Mejndor, Hyllested, 8400 Ebeltoft; pastor O. Lund Pallesen, Rustenborgvej 5, 2800 Lyngby; sognepræst Børge Riisgaard, 7673 Harboøre; sognepræst Poul Ulsdal, 6893 Hemmet.

Ekspedition: RE — F O R M A T I O ved overlærer Knud Nørholm, Emdrupvej 37, 2100 København Ø. Postgiro 8 81 42. Telefon: (01) 20 29 71.

Bladet kommer i ca. 6 numre årligt og koster 25 kr. — for studerende 18 kr.
Sats: Anders Studsgård på IBM Bold Face. — Tryk: Clausen off-set, Løsning.

R E S E R V E R E T P O S T V Æ S E N E T